

תורה אור • פרשת משפטים • מאמר 4

ביאור על הנ"ל

”ביאור על הנ”ל”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mishpatim/4](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/mishpatim/4)

1 ביאור על הנ"ל

ביאור על הנ"ל

2 ואלה המשפטים כו'. הנה נאמר וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה. בהמה בגימטריא כ"ן נשמות דבריהא.

"ואלה המשפטים" וכו'. והנה נאמר: "וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה". "בהמה" בגימטריא כ"ן [חמישים ושתים]: נשמות של עולם הבריהא.

אדם מ"ה נשמות דאצי ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. עולם הכסא הוא עולם הבריהא ששם הוא בחי' בהמה פני אריה כו'.

"אדם" הוא מ"ה [ארבעים וחמש]: נשמות של עולם האצילות. וכן נאמר: "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם". עולם הכסא הוא עולם הבריהא, ושם יש בחינה של "בהמה": "פני אריה" וכו'.

מחנה מיכאל כאריה ישאג שלגבי מעלה נחשב בבחי' בלי דעת הגם שלגבי מטה נחשב הדעת גדול. [זהו] מחנה מיכאל, "כאריה ישאג", אשר ביחס למעלה נחשב לבחינה של בלי דעת, אף שלגבי מטה הדעת נחשבת גדולה.

3 ואדם שבמרכבה הוא הדעת שמלוכש בבריהא. וזהו אדם ובהמה תושיע ה'. אבל אדם דאצי הוא בחי' אדמה לעליון שאינו

וה"אדם" שבמרכבה הוא הדעת המלוכשת בבריהא. וזהו "אדם ובהמה תושיע ה'". אבל ה"אדם" של אצילות הוא בחינת "אדמה לעליון", שאינו

רק מהעלם אל הגילוי. אצי' הוא מלשון ויאצל כו' שבמשה היה בהעלם ונתגלה בע' זקנים. אלא מהעלם אל הגילוי. אצילות היא מלשון "ויאצל" וכו': במשה הדבר היה בהעלם, והוא התגלה בשבעים הזקנים.

4 וכך אצי' הוא רק גילוי א"ס ממש להיות חו"ב מלמעלה לאו דאית לך צדק ידיעא כו' וכך, אצילות היא רק גילוי של אין סוף ממש, כדי שיהיו חכמה ובינה מלמעלה: "לא שיש לך צדק ידוע" וכו', אלא לאחזאה כו' היינו להיות גילוי והגילוי הוא מעין ההעלם עליון שלמעלה מבחי' חכמה כו' "אלא להראות" וכו'. כלומר, כדי שיהיה גילוי; והגילוי דומה להעלם העליון שלמעלה מבחינת חכמה וכו',

ובא לידי גילוי בחכמה. משא"כ בבריאה התחדשות יש מאין כמ"ש באברהם ואנכי עפר ואפר כו'.

והוא בא לידי גילוי בחכמה. אבל בבריאה יש התחדשות של יש מאין, כפי שנאמר על אברהם: "ואנכי עפר ואפר" וכו'.

והנה כדי שיהי כח לבהמה לעלות צ"ל השפעה מלמעלה מבחי" עשב (ע"כ שיי"ן מרפ"ח נצוצים שיי"ן ג' קוויז).

והנה, כדי שיהיה לבהמה כוח לעלות, צריכה להיות השפעה מלמעלה, מבחינת "עשב" (ע"כ שיי"ן מרפ"ח ניצוצין, שיי"ן — שלושה קוויז).

עשב בשדך חקל תפוחין כמו עשב הצומח מכח הצומח שבארץ שהוא רוחני כך הארה נצמחת מלמעלה מכח הרוחני מא"ס. וזהו ונתתי א"ס בעצמו ומתחלה בשדך בהמות בהררי אלף מצמיח חציר לבהמה.

"עשב בשדך": חקל תפוחין. כשם שהעשב צומח מכוח הצמיחה שבארץ, שהוא רוחני, כך ההארה צומחת מלמעלה, מכוח רוחני, מאין סוף. וזהו "ונתתי" — אין סוף עצמו; ותחילה "בשדך": "בהמות בהררי אלף"; "מצמיח חציר לבהמה".

5 ואח"כ לבהמתך פני אריה כו' ומ"מ עשב הוא לפי עבודת האדם מבחי" מ"ה שהוא הממשיך וע"פ עבודת האדם מלמטה ג"כ.

ואחר כך, "לבהמתך" — "פני אריה" וכו'. ואף על פי כן, ה"עשב" הוא לפי עבודת האדם, מבחינת מ"ה, שהוא הממשיך אותו למטה, וגם לפי עבודת האדם מלמטה.

כי לפי ערך המ"ן כך הוא המ"ד והוא ענין תורה ותפלה שע"י התורה נעשית התפלה זכה וכמו"כ ע"י התורה מתבררת התפלה כו'.

כי לפי מידת המ"ן כך היא מידת המ"ד. וזהו ענין תורה ותפילה: באמצעות התורה התפילה נעשית זכה, וכמו כן באמצעות התורה התפילה מתבררת וכו'.

ובחי" עשב זה הוא בחי" דעת והרגשה קיום המדות וחיותן כי יש דעת עליון ודעת תחתון.

ובחינת "עשב" זו היא בחינת דעת והרגשה, המקיימת את המדות ואת חיותן, שכן יש דעת עליון ודעת תחתון.

אל דעות הוי". דעת עליון הוא המזווג חו"ב. ודעת תחתון אחורי כתפין שמתפשט בפנימיות המדות כו' "אל דעות הוי". דעת עליון היא המחברת את חכמה ובינה; ודעת תחתון היא "אחורי כתפין", המתפשטת בפנימיות המדות וכו'.

להיות מזון לבהמה להעלותה מבי"ע (ובבריאה ג"כ ת"ח ומ"מ הם בחי' בהמה כי תלמוד בבריאה).

להיות מזון לבהמה, כדי להעלותה מעולמות בריאה, יצירה ועשיה. (וגם בבריאה יש תלמידי חכמים, ואף על פי כן הם בבחינת "בהמה", שהרי התלמוד הוא בבריאה).

והוא ע"י כי תקנה קנין הוא באצי' שהוא מההעלם אל הגילוי כמאמר ברוך עושה. ברוך יוצר. ברוך בורא. ברוך קונן. והנה אצי' הוא ענין מ"ש ביוסף לעשות מלאכתו.

וזה נעשה באמצעות "כי תקנה": קניין הוא באצילות, שהיא מעבר מן ההעלם אל הגילוי, כמאמר: "ברוך עושה, ברוך יוצר, ברוך בורא, ברוך קונן". והנה, אצילות היא ענין מה שנאמר ביוסף: "לעשות מלאכתו".

ותרגום למבדק בכתבי חושבניה שעם היות שעסק בצרכי עוה"ז אינם מבלבלים מחשבתו מלהיות מרכבה אפי' באותה שעה ממש וזהו נשמה דאצילות ובורא בריאה התחדשות מאין ליש כי שרש האדם הוא מאצי'.

ותרגום "למבדק בכתבי חושבניה": אף על פי שהיה עסוק בצרכי העולם הזה, הם לא הסיחו את דעתו מלהיות מרכבה, אפילו באותו רגע ממש. וזהו נשמה דאצילות. ו"בורא" הוא בחינת בריאה, התהוות חדשה מאין ליש, שכן שורש האדם הוא מאצילות.

6 ואפי' מי שיש לו רק נפש דבריאה מ"מ יש לו בהעלם אפי' חיה ויחידה כי האבות המה היו המרכבה.

ואפילו מי שיש לו רק נפש של בריאה, יש לו בכל זאת בהעלם גם חיה ויחידה, שכן האבות היו המרכבה.

וכתיב אשר התהלכתי לפניו שמרכבה הוא בטול תמידי ואעפ"כ יכול להיות למטה כנ"ל גבי יוסף.

ונאמר: "אשר התהלכתי לפניו", שכן מרכבה היא בטול תמידי; ואף על פי כן אפשר להיות כך למטה, כפי שנוזכר לעיל לגבי יוסף.

משא"כ בבריאה הוא ע"י כי תקנה המשכה מאצי' והיינו ע"י בחי' משה שהוא מדעת העליון

אבל בבריאה הדבר נעשה באמצעות "כי תקנה" — המשכה מאצילות, כלומר באמצעות בחינת משה, שהוא מדעת עליון,

כי גם בעולמות עליונים צ"ל המשכה זו. והוא ע"י משה רע"מ כרועה עדרו ירעה במרעה טוב ונותן מזון.

כי גם בעולמות העליונים דרושה המשכה זו. והיא נעשית באמצעות משה, רעיא מהימנא, הרועה הנאמן: "כרועה עדרו ירעה" במרעה טוב ונותן מזון.

כך משה הוא הממשיך העשב כי משה הוא בחי' מ"ה חכמה כח מ"ה של הארת מצחא דעתיק.

כך משה הוא הממשיך את ה"עשב", שכן משה הוא בחינת מ"ה: חכמה, כוח מ"ה, מהארת מצחא דעתיק.

(וזהו משה מ"ה שיי"ן בגי' קוין ומברר הבין והוא מבחי' דעת עליון שלמעלה מן ההשתלשלות ונקי' לפניך נגלו כל תעלומות סתרי כל חי גלוי וידוע כו')

(וזהו משה — מ"ה עם שיי"ן, שיש לה שלושה קווים, והוא מברר את הבין. והוא מבחינת דעת עליון, שלמעלה מהשתלשלות, ונקרא: "לפניך נגלו כל תעלומות, סתרי כל חי, גלוי וידוע" וכו';

שגילויין וידיעתן אינה לפי ערך ההשתלשלות להיות צופה ומביט אפילו בדברים מגושמים בחי' בהמה כו' בע"ח הגשמיים כו' ולפי שמשה מבחי' דעת עליון שלמעלה גם מאצי'. לכך הוא דוקא יכול להמשיך הדעת גם בבי"ע):

שגילויין וידיעתן אינן לפי ערך ההשתלשלות, עד כדי צפייה והבטה אפילו בדברים גשמיים וגסים, בבחינת בהמה וכו', בבעלי חיים גשמיים וכו'. ומכיוון שמשה הוא מבחינת דעת עליון, שלמעלה גם מאצילות, דווקא הוא יכול להמשיך את הדעת גם בבריאה, ביצירה ובעשיה.)

7 והנה משה הוא משמטה ראשונה כי מן המים משיתיהו. מן המים משמטה ראשונה. וזהו ונחנו מה כי תלינו עלינו שאין לכם שייכות כו'.

והנה, משה הוא מן השמיטה הראשונה, שהרי "מן המים משיתיהו". "מן המים" — מן השמיטה הראשונה. וזהו [פירוש] "ונחנו מה כי תלינו עלינו": שאין לכם שייכות [אלינו] וכו'.

אך מן המים אינו מרומז רק משיתיהו ותרגומו שחלתיה לשון המשכה שנמשך מהעלם תיבת גומא כו'.

אך "מן המים" אינו נרמז אלא במילים "משיתיהו", ותרגומו "שחלתיה", לשון המשכה: שנמשך מן העלם, מתיבת גומא וכו'.

8 ולכן יש לו כח להמשיך העשב שהוא מרפ"ח נצוצין שנפלו מעולם התהו להיות מזון כו' לכן יש לו כוח להמשיך את ה"עשב", שמקורו ברפ"ח הניצוצות שנפלו מעולם התהו, ולהפוך אותו למזון וכו'.

והכל הוא בשביל ישראל שגם ישראל נקי עברי עבר הנהר הוא היוצא מעדן חכמה להשקות את הג'ין סדרי דאורייתא.

וכל זה הוא למען ישראל, שגם הם נקראים "עבריים" — מעבר הנהר, כלומר הנהר היוצא מעדן, שהיא חכמה, כדי להשקות את הגן, את ג'ין הסדרים שבתורה.

9 ועבר הנהר הוא בחי' מקיף למעלה מהשתלשלות מעלה ומטה. וכמשל כדור הארץ שאין בו מעלה ומטה ודרים בו מלמעלה ומלמטה ולא שייך לומר שהדרים מלמטה הולכים בראשם למטה כו'.

"ועבר הנהר" הוא בחינה של מקיף, למעלה מהשתלשלות של מעלה ומטה. הדבר דומה לכדור הארץ, שאין בו מעלה ומטה: אנשים חיים עליו מלמעלה ומלמטה, ואין מקום לומר שמי שחיים בצדו התחתון הולכים כשראשם כלפי מטה וכו'.

וזהו בבחי' העיגולים ודוקא באור ישר בפנימיות יש התחלקות ראש ורגלים תלת חללין דגולגלתא. משא"כ בעגולים סוכ"ע.

זהו בבחינת העיגולים. דווקא באור ישר, בפנימיות, יש חלוקה לראש ולרגליים: שלושת החללים שבגולגולת. לעומת זאת, בעיגולים — סובב כל עלמין.

10 ומאחר שהם בחי' עברי לכן נמשך בהם בחי' עשב להיות שמקום גבוה דוקא הוא שיורד למקום נמוך. ומכיוון שהם בבחינת עברי, נמשכת בהם בחינת "עשב", שכן דווקא מקום גבוה יורד למקום נמוך.

ולכן אומרים המלאכים שירה כדי להמשיך קדוש קדוש כו' וקדושתא דא מעילא ותתא כחדא הוא לכן המלאכים אומרים שירה כדי להמשיך את "קדוש קדוש" וכו'. והקדושה הזאת, שמלמעלה ומלמטה כאחד, היא מפני שישראל עלו במחשבה למעלה מן המלאכים שהן בחי' דבור שהן כלים חיצוניים ביצירה ומלאכים דבריאה הם יצירה דבריאה שמה שחושב הוא מדבר.

מפני שישראל עלו במחשבה, למעלה מהמלאכים, שהם בבחינת דיבור — כלים חיצוניים בעולם היצירה; ומלאכי עולם הבריאה הם בחינת היצירה שבבריאה, שכן מה שחושבים — מדברים.

ולכן נשמות ישראל יוכלו להתלבש בגוף. משא"כ המלאכים שקטרגו וירדו לגוף נפלו למטה והנשמה אע"פ שמתלבשת בגוף מ"מ זוכרת את ה' כו'

לכן נשמות ישראל יכולות להתלבש בגוף. לא כן המלאכים שהאשימו וירדו להתלבש בגוף — הם נפלו למטה. והנשמה, אף שהיא מתלבשת בגוף, בכל זאת זוכרת את ה' וכו'.

אך מ"מ כשמלובשת בגוף נקי בחי' יעקב ומדרגתה למטה מן המלאכים (כי יש ב' בחי' יעקב וישראל) והיא בחי' עשייה שאינה במלאכים שעשייה הוא כח אחר שאינו

אולם אף על פי כן, כשהיא מלובשת בגוף היא נקראת בחינת יעקב, ומדרגתה נמוכה משל המלאכים (שכן יש שתי בחינות — יעקב וישראל). זוהי בחינת עשייה, שאינה קיימת אצל המלאכים, כי העשייה היא כוח מסוג אחר, שאינו

כמו הדבור שמלביש את המחשבה שבשעה שמדבר אינו יכול לחשוב בלתי מה שמדבר משא"כ עשיה כו'. ומחשבה ודבור בחי' בריאה יצירה בחי' לבושין דמנייהו פרחין נשמתין כו'.

כמו הדיבור, שמלביש את המחשבה, כך שבשעה שאדם מדבר הוא אינו יכול לחשוב על דבר מלבד מה שהוא מדבר; ואילו בעשייה אין הדבר כך וכו'. המחשבה והדיבור, בחינות הבריאה והיצירה, הם בחינת לבושים, "שמהם פורחות נשמות" וכו'.

11 וגופין בחי' אצי' כמשל כח הראיה שמתפשט בעין כו'. ולכן בקדושה עילא ותתא כחדא כי ישראל הם למעלה ולמטה ובתוכם מלאכים דבור שהם ממוצעים כו' וג"פ קדוש הם ג"כ אל שדי.

ו"גופים" הם בחינת אצילות, כמו במשל של כוח הראיה שמתפשט בעין וכו'. לכן בקדושה העליון והתחתון הם כאחד, כי ישראל נמצאים למעלה ולמטה, ובתוכם המלאכים, שהם דיבור ומשמים ממוצעים וכו'. ושלוש פעמים "קדוש" הן גם אל שדי,

אל אדני. אל הוי"ה. אל הוא ל"א קוצי דשערי וקדוש גדל פרע שער ראשו ת"י נימין כו' וכולן בחי' גי' חללי דגולגלתא דא"א כו' וכל זה מבחי' משה דעת פנימיות המדות.

אל אדני, אל הוי'. "אל" הוא ל"א קוצי דשערי, ו"קדוש" — "גדל פרע שער ראשו" — הוא ת"י נימין וכו'. וכולם בחינת שלושת חללי הגולגולת של אריך אנפין וכו'. וכל זה נמשך מבחינת משה: דעת, פנימיות המדות.

12 וזהו שמשוה משה לא פסיק טעמא. כי אברהם שבכריאה ושבאצילות אינם מסוג א' שבכריאה התחדשות ואנכי עפר ואפר כו'.

וזהו [הטעם לכך] שב"משה משה" אין הפסק בטעם. שהרי אברהם שבכריאה ואברהם שבאצילות אינם מאותו סוג: בכריאה יש התהוות חדשה, ו"ואנכי עפר ואפר" וכו'.

אבל משה שבאצילות ושבכריאה שוין כי הוא בחי' פנימיות והוא בחינת קו וחוט האור א"ס שבכל העולמות שוה כו'. (עיי' בהרמ"ז פ' תרומה בדף קל"ד ב'):

אבל משה שבאצילות ומשה שבכריאה שווים, שכן הוא בחינת פנימיות, והוא בחינת קו וחוט של אור אין סוף, השווה בכל העולמות וכו'. (ראו בהרמ"ז, פרשת תרומה, דף קל"ד ב').

13 שש שנים יעבד. בחי' עורות עבודין שעלו מן הרחצה רוחצות ריחוץ ולבון כי שש שנים שית אלפי שנים בחינת לבושין ואברהם בא בימים יומין עלאין.

"שש שנים יעבד": בחינת עורות שעובדו, שעלו מן הרחצה, "רוחצות" — רחיצה והלבנה. שכן "שש שנים" הן ששת אלפי השנים, בחינת לבושים; ו"אברהם בא בימים" — הימים העליונים.

ויקרבו ימי דוד אינן יומין כו'. זכאין מרי דתיובתא כו'. ולכאורה הלא הדבר תלוי במצות ומע"ט. "ויקרבו ימי דוד למות" — אותם ימים וכו'. "זכאין מרי דתיובתא" וכו'. ולכאורה, האם הדבר אינו תלוי במצות ובמעשים טובים?

ומה ענין ליומין להיות לבושין. אך הנה כתיב והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים כו'. אם כן, מה הקשר בין "ימים" לבין לבושים? אלא שנאמר: "והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים" וכו'.

וכמו שצריך להיות צרור לזורקו למעלה כצורר אבן במרגמה כו' וגם ע"י לבושין שהוא בחי' מסך יכול לראות אור הבהיר מה שאין יכול לראות בלא מסך כו'.

וכשם שצריך לקשור אותה כדי להשליכה למעלה, "כצורר אבן במרגמה" וכו'; כך גם באמצעות לבושים, שהם בחינת מסך, אפשר לראות את האור הבהיר, שאי אפשר לראותו בלי מסך וכו'.

14 והנה תומ"צ כמו שהם למעלה אור בהיר וצריך להתגשם ולבא מלמעלה מהזמן לתוך הזמן ולכן הזמן דוקא הם הלבושין.

והנה, התורה והמצוות כפי שהן למעלה הן אור בהיר, ועליהן להתגשם ולרדת מלמעלה מן הזמן אל תוך הזמן; לכן הזמן דווקא הוא הלבוש שלהן.

אך שלא ישאר למטה לזה צ"ל עבוד עורות וריחוץ והכל הוא ע"י משה רע"מ שהוא מאכיל ומשקה הצאן וגם מרחיץ אותן כו'. והיינו ע"י התפלה אהוי"ר גדפין כו'.

אך כדי שלא יישארו למטה, יש צורך בעיבוד העורות וברחיצה. כל זה נעשה באמצעות משה, הרועה הנאמן, שמאכיל ומשקה את הצאן וגם רוחץ אותו וכו'. כלומר, באמצעות התפילה: אהבה ויראה, שהן "כנפיים" וכו'.

15 ובשביעית יצא לחפשי חנם. חנם בלא מצות. כי יש מאן דאמר מצות בטלות לע"ל ולא קיי"ל הכי אעפ"כ המצות יהיו באופן אחר

"ובשביעית יצא לחפשי חנם" — "חנם": בלי מצוות. שכן יש מי שאומר שהמצוות יתבטלו לעתיד לבוא, ואילו אנו איננו פוסקים כך; ואף על פי כן, המצוות יהיו באופן אחר,

כי יהיו קרבנות כמ"ש ביחזקאל ולא כמו עכשיו ילכו מחיל אל חיל עליות וירידות אלא מנוחה לחיי העולמים:

שכן יהיו קרבנות, כמו שכתוב ביחזקאל; ולא כפי שהדבר כיום, שבו "ילכו מחיל אל חיל" — עליות וירידות — אלא תהיה מנוחה לחיי העולמים.

16 וזהו ואלה המשפטים מלשון כמשפט הראשון כהלכתא קדמייתא הלכות הילוך כו'. אשר תשים לפניהם בפנימיותם פנימיות המדות מבחי' משה והיה זה אחר מ"ת שאמרו ישראל למשה דבר אתה ונשמעה כו':

וזהו [פירוש] "ואלה המשפטים" — מלשון "כמשפט הראשון", [שתורגם] "כהלכתא קדמייתא"; הלכות, מלשון הילוך וכו'. "אשר תשים לפניהם" — בפנימיותם, פנימיות המדות, מבחינת משה. וזה היה לאחר מתן תורה, כשאמרו ישראל למשה: "דבר אתה ונשמעה" וכו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/mishpatim/4

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק